

Cílová skupina etopedie

Cílová skupina

- 1) Děti bez výraznějších problémů**
- 2) Děti v riziku**
- 3) Děti s problémy v chování**
- 4) Děti s poruchami emocí a chování**

1) Děti bez výraznějších problémů

- **Preventivní aktivity**
 - Specifická prevence
 - Nespecifická prevence
- Např. preventivní programy sociálně patologických jevů (peer programy...), eliminace ohrožujících podmínek ve školním prostředí atd.

Rizika

- Individuální
- Rodinná
- Sociální

**působení rizikových
faktorů chování** **problémového
poruchám chování**

Problémy

- Vývoj nepřizpůsobivého chování
- Přejídný stav

Poruchy

- Dlouhodobé negativní následky

2) Děti v riziku („At-risk Youth)

- Ve svém vývoji čelí mnoha rizikům z roviny **osobnostní i sociální**
- **Resilience**
- Preventivní aktivity,
diagnostika,
poradenství

3) Děti s problémy v chování

Problémy: (Vojtová, V. 2010, s. 106)

- *„Přechodný stav v modelech jednání, které dítě používá, ať už jsou způsobené vývojem, momentální životní situací dítěte nebo podmínkami, ve kterých se chování projevuje.“*
- Krátkodobější, méně intenzivní, méně společensky závažné, reverzibilní, „na hraně“

PROČ je důležité zaměřit se na problémy?

- Předcházení nálepkování a vylučování ze škol
- Včasná intervence a zamezení vývoje PCH
- Reeducace, diagnostika a poradenství

Záměr v nežádoucím chování

PORUCHY CHOVÁNÍ

- není s danými normami v konfliktu
- nepřijímá je, popř. je ignoruje
- zpravidla nepocituje vinu ve vztahu k důsledkům vlastního jednání

Časová dimenze nežádoucího způsobu chování

PROBLÉMY V CHOVÁNÍ

- problémy bývají **krátkodobé**
- popřípadě se objevují v určitých **periodách**
- mívají **vývojové souvislosti**
- bývají důsledkem nezvládnutých konfliktů se sociálním okolím

PORUCHY CHOVÁNÍ

- porušuje normy **dlouhodobě**
- vývojová specifika morálního vývoje způsobují **nežádoucího chování prohlubují**

Náprava, reedukace, kompenzace

PROBLÉMY V CHOVÁNÍ

- cílená pedagogická opatření
- speciálně pedagogické metody kompenzují nežádoucí chování, způsoby jinými, které by mu současně umožňovali **přiměřené naplňování jeho potřeb**

PORUCHY CHOVÁNÍ

- náprava vyžaduje **speciální péči**
- směřuje k **převádění způsobů a cílů chování** společensky nepřijatelného k chování, které je přijatelné

Poruchy chování

5 charakteristik poruch chování podle Bowera

- 1) Neschopnost učit se
- 1) Neschopnost navazovat uspokojivé sociální vztahy
- 1) Nepřiměřené chování a emotivní reakce v běžných podmínkách
- 1) Celkový výrazný pocit neštěstí nebo deprese
- 1) Tendence vyvolávat somatické symptomy

Vývojová stádia

- Vývojová periodizace: první dětství, druhé dětství, jinošství, mužný věk ...
- Biopsychologická vývojová periodizace: první dětství (novorozenec, kojeneček, batole), druhé dětství, pubescence (11 – 15), období hebetické – mladí a krása
- Psychologická vývojová periodizace: senzomotorická inteligence (do 2 let), symbolické a předpojmové myšlení (do 4 let), názorné myšlení (4 – 7) let, konkrétní operace (do 12 let), formální operace (od 12 let).

Periodizace lidského vývoje - Erikson

- Důvěra x nedůvěra (kojenecký věk): naděje, 1. rok života koncipuje pohled dítěte na svět
- Autonomie x stud (1,5 až 3): vůle, síla chtění, začíná některé věci dělat samo, ale iritace tím, co mu nejde – nehodnotit nepovedené, najít rovnováhu, přiměřená stimulace – o trochu více, než co umí, hygienické návyky

Periodizace lidského vývoje - Erikson

- Iniciativa x vina (3 až 6): cíl, začátek sebehodnocení - sebevědomí, být z přímé kontroly dospělého, zkoušejí, co nesmí, trápení svým svědomím, nebrat chuť poznávat a „riskovat“, spontánní hra – spíše dělat to, co dítě samo chce
- Snaživost x méněcennost (6 až 12): kompenzace, ve škole poměřování se spolužáky, nová autorita, klíčový moment aby neztratilo dítě chuť se učit – potřeba zažít úspěch, rizikem je ambicióznost rodičů

Periodizace lidského vývoje - Erikson

- Identita x nejistota (12 až 16): poctivost, hledání vlastní identity, nejistota své pozice mezi lidmi, potřeba být netypický, jedinečný, vnímání ostatními, vrstevnická skupina poskytuje útočiště, ambivalence – být jedinečný nebo splynout, dospělý má roli vůči komu se vymezují, dospívající se potřebuje od rodičů emociálně i sociálně odpoutat, měřítko hodnot

Periodizace lidského vývoje - Erikson

- Intimita x izolace (mladá dospělost): síla, poté, co jsme našli identitu, splynutí s jiným člověkem – sexuálně, kamarádky ..., už není jen „já“, ale chápání „my“, může být izolován, pokud je plně koncentrován na sebe, zůstává v izolaci